

ליקוטי מוהר"ן בפרשה

'שמיני' – שבת 'פרה' ה'תש"פ / הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

סיפורים על פייגא אמו של רבינו הקדוש

מבוסס על ליקוטי מוהר"ן תורה כ' (ח"א)

ארבע בגדי כהונה וחלוק לבן של משה / משה קרא לזקנים כדי שלא תהיה מחלוקת על הכהונה / קשר פרשיות שמיני פרה / י"ט אדר היארצייט של של הרבנית פייגא אמו של רבינו הקדוש / אדל בתו של הבעש"ט - עולה כתר / לנסוע לארץ ישראל על מטפחת / הבעש"ט היה השדכן של הסבים וההורים של רבינו / היוכוח בכונות המקוה / השידוך של ר' נחמן מהורדנאק/ נחמן! מה נתן לי דמי שדכנות? / הסיבה של נחמן מהורדנאק ברך אחר החופה / צריך להאמין שאפשר לבקש מה' ית' גם על דברים גדולים / ההתבטלות של ר' יחיאל אחיו הגדול של רבינו לרבינו / המעשה שהיה בלידת רבינו הקדוש / צריך לישון על מיטות שישנו עליהם אנשים טובים וצדיקים / אני סר מרע באמת / לחיות כמעט בלי אוכל רק מכח החכמה / רבינו לא היה חזן ואפילו לא היה מקרא לתקיעות / משה רבינו קיבל את פירושי התורה דרך אחותו מרים / חשוב מאוד להדליק נר לכבוד הצדיקים שנפטרו / תברך אותו שלא היה עליו מחלוקת / הרוח הקודש הגדולה שהיתה לרבנית פייגא / המעשה בר' ישראל מת אחיו הגדול של רבינו / כשתוכיחו אותי תזכירו ר' נחמן בן פייגא

ארבע בגדי כהונה וחלוק לבן של משה

קשר פרשיות שמיני פרה

ג. אנו בשנה מעוברת, ובשבת זו פרשת שמיני נקרא גם פרשת פרה. (בשנה פשוטה פרשת שמיני מסתובבת סביב פסח, לפני ואחרי פסח וגם בפסח במנחה של חול המועד, או אם חל יום טוב בשבת יקראו פר' שמיני). וידוע שתמיד יש קשר בין הפרשה העיקרית לבין הפרשה הנלווית, כמו כאן שפרשת שבוע היא שמיני, ויש פרשת פרה אדומה. ומה הקשר? כתוב בפסוק (תהלים יב, א) "לְמַנְצָה עַל הַשְּׁמִינִית מְזִמֹּר לְדָוִד" – מה זה "הַשְּׁמִינִית"? אומר הזוהר חדש (פרשת יתרו): שזה ספירת ה'בינה'. שהרי לפי חשבון העשר ספירות מלמטה למעלה – ספירת ה'בינה היא השמינית. (מלכות, יסוד, הוד, נצח, תפארת, גבורה, חסד, בינה) – זו ספירת הבינה, ופרה אדומה היא גם בספירת ה'בינה', (כמבואר בזוהר פנחס ח"ג דף רמג), וזהו הקשר בין 'שמיני' ו'פרה', לרמוז את הכוח הגדול שיש בפרה אדומה, שהיא מגיעה מהספירה הקדושה של 'בינה'.

י"ט אדר היארצייט של הרבנית פייגא אמו של רבינו הקדוש

ד. היום זה יום היארצייט של פייגא אמו של רבינו הקדוש והנורא. וידוע שרבינו החזיק כל חייו טובה לאמו, וטען שכל מה שהוא זכה לכל המדרגות שהגיע – הכל זה בזכות אמו הצדקת פייגא. ומסופר שבמשך כל ההריון של רבינו היתה רגילה להיות בציון של הבעל שם טוב הקדוש, וכל הזמן היתה מתפללת על העובר שלה (רבינו הקדוש), כדי למשוך לו קדושה וטהרה. ונלמד היום על השורש העצום והקדוש שיש בצדקנית פייגא אמו של רבינו. וכדרכנו נספר סיפורים לפי עשר הספירות.

אדל בתו של הבעש"ט - עולה כתר

ה. בספירת ה'כתר' – השורש העיקרי של פייגא זו האימא שלה 'אדל' שהיא הבת של הבעל שם טוב הקדוש. ועלתה לי גימטריא יפה, ש'אדל' במילוי עולה 'כתר' (620) כזה: אל"ף דל"ת למ"ד (111+74+434 = 619 עם הכולל 620). ובאמת אדל בת הבעש"ט והסתא הצדיקה של רבינו הקדוש נרמזת ב'כתר'. הבעל שם טוב הקדוש קרא לבתו 'אדל', בסוד ראשי תיבות הפסוק (דברים לג, ב): "מִיָּמִינוּ אֵיִשׁ דָּיִת לְמוֹ" הבעל שם טוב הקדוש כשרצה לקרוא שם לבת שלו, הוא הסתכל באור הגנוז שנמצא בתורה הקדושה, והוציא את השם מר"ת של הפסוק: "אֵיִשׁ דָּיִת לְמוֹ".

פעם שאלו את רבינו, למה הבעש"ט החזיק מאוד מהבת שלו אדל? ואפילו כשהוא רצה לנסוע לארץ ישראל הוא לקח איתו את 'אדל'. והוא החזיק מהבת שלו, יותר אפילו יותר מבנו הקדוש רבי צבי, שהיה צדיק גנוז שהבעש"ט אמר לו בזו הלשון: יש לך נשמה גדולה ואינך צריך דבר'. ועל אדל אמר הבעש"ט שהוא משך את נשמתה מ'אוצר הנשמות הטהורות', והוא לקח אותה איתו לארץ ישראל.

לנסוע לארץ ישראל על מטפחת

ו. יש סיפור מבהיל, שהבעל שם טוב הקדוש בדרך לארץ ישראל הוא רצה לנסוע בלי אוניות, אלא רצה לפרוש מטפחת בים ולעמוד עליה וכך להגיע לארץ ישראל. כמו שמסופר על אבי

א. הפרשה פותחת בפסוק (ויקרא ט, א): "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" ויש כאן שאלה, למה כתוב שמשה קרא לזקני ישראל, הרי זקני ישראלים אינם כהנים, וכל הענין הוא לקרוא לכהנים – לאהרן ובניו שהם ישמשו בכהונה, שהרי בשבוע האחרון של חודש אדר משה רבינו שימש בכהונה גדולה, והיה כהן גדול, אבל הוא לא לבש את הבגדים של הכהן גדול, כי הם 'בגדי כהונה' – ומשה לא היה כהן, אלא משה שימש בחלוק לבן שאין לו אימרא (תענית סוף יא). והסוד בזה, החלוק לב שהוא בגד אחד פשוט – גבוה מעל גבוה. ידוע שכהן הדיוט משמש בארבעה בגדים, וכהן גדול בשמונה, וביום כיפור גם כהן גדול משמש רק בארבעה בגדי לבן. כתוב שהענין של ארבעה בגדים – כנגד ד' אותיות שם הוי"ה. והבגד של משה רבינו – החלוק לבן, הוא נרמז בשורש של ד' אותיות הוי"ה, והוא בחינת 'קוצו של יוד', וזהו הכח הגדול של משה רבינו ע"ה.

משה קרא לזקנים כדי שלא תהיה מחלוקת על הכהונה

ב. יום שמיני למלואים היה ב-א' ניסן, שעליו אמרו חז"ל (דף שבת פא:) 'אותו יום נטל עשר עטרות' – (ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים, ראשון לכהונה, ראשון לעבודה, ראשון לירידת האש, ראשון לאכילת קדשים, ראשון לשכון שכנה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאיסור הבמות, ראשון לחדשים). וביום הזה א' ניסן, שימשו שניהם – משה ואהרן ביחד. בתחילה משה רבינו שימש, ובאמצע נכנס גם אהרן לשמש. וכדי שלא תהיה ח"ו מחלוקת על הכהונה, כמו שהיה עם קרח ועדתו שחלקו על משה, מה עשה הקב"ה? אמר למשה, תקרא גם לזקני ישראל – ופירש רש"י: "להשמיעם שעל פי הדיבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה, ולא יאמרו מאליו נכנס".

רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן (תורה ע' ח"א) מסביר פשט אחר, ואומר: שיום א' ניסן – זה היום שמקבלים את ההתמנות. וכל אחד שמקבל התמנות או שררה או תפקיד, הזמן שבו נקבעת ההתמנות שלו מהמשמים – זה ביום א' ניסן, (ויאפי' המלאכים מקבלים את ההתמנות שלהם בא' ניסן, כמובא בליקו"מ תורה ה' תניינא אות י), ולפי זה הסיבה שמשה רבינו קרא לזקני ישראל – כדי למשוך להם התמנות.

ניצח הבעל שם טוב הקדוש. ואז כשהם יורדים, אומר לו הבעש"ט נחמן אתה רואה שאפילו האר"י הודה שאני צודק.

השידוך של ר' נחמן מהורדנקה

י. רבי נחמן מהורדנקה, הוא היה גם השליח של הבעש"ט אל הרבה שליחויות, והוא היה אלמן ואז הגיע לבעש"ט עוד תלמיד שמו רבי יצחק מדרוובהיטש, שהיתה לו אחות מאוד מוצלחת, צדקת, עשירה, יפה, וכלילת המעלות, שגם היא התאלמנה, והיא באה עם אח שלה ר' יצחק אל הבעל שם טוב הקדוש כדי שימצא לה שידוך. והבעש"ט אמר לה: שכן, שיש לו שידוך טוב מאוד בשביל – זה התלמיד שלי רבי נחמן מהורדנקה, והבעש"ט אמר שהוא בצעמו יהיה השדכן, (מה יותר טוב משידוך שהבעש"ט עושה?...). והבעש"ט דיבר עם רבי נחמן תלמידו וסגר את השידוך.

נחמן! מה תתן לי דמי שדכנות?

יא. בסיום כשעשו את התנאים ועשו לחיים אז הבעל שם טוב הקדוש אומר לרבי נחמן החתן: 'נו, מצאתי לך שידוך, מה עם דמי שדכנות? (שדכנים געלט. ידוע שאצל האשכנזים הכסף של 'שדכנות' זה ענין מאוד חשוב וחמור מאוד, ומה שלא יהיה משלמים לשדכן, ואפילו מגרדים מהתקרה כדי לשלם לשדכן. ויש על הענין הזה הקפדות גדולות מאוד עם הרבה סיפורים). ואז רבי נחמן הסתכל על הבעש"ט וחייך. (הוא הבין שהבעש"ט לא צריך את הדמי שדכנות שלו).

יחוס הבעש"ט לדוד המלך

יב. ואמר לו הבעש"ט מעצמו: אני אגיד לך מה יהיה הדמי שדכנות. כשבועורת השם יולד לכם בן, ולאדל הבת שלי יולד בעז"ה בת, אז נעשה ביניהם שידוך. אמר רבי נחמן כזה תשלום אני לא מוכן. אמר לו הבעש"ט: זכי אתה לא רוצה להיות מחותן איתי? אמר לו רבי נחמן שאע"פ שאתה מורי ורבי, אבל שידוך זה משהו אחר, כי אמר ר' נחמן שהוא דור שביעי למהר"ל מפראג, והמהר"ל צאצא של רש"י ורש"י צאצא מדוד המלך ע"ה, וממילא המשפחה שלו מאוד מיוחסת – עד דוד המלך. ואמנם אתה מורי ורבי בתורה, אבל את השידוך אני רוצה לעשות רק עם המשפחה של דוד המלך. ואמר לו בעל שם טוב: גם אני מיוחס עד דוד המלך, והוציא לו הבעש"ט מגילת יוחסין שלו – איך שגם הוא מתייחס לדוד המלך. ואז רבי נחמן מהורדנקה אמר: שהוא מסכים לשידוך – וכך סגרו כבר את השידוך של הילדים שלהם מראש.

הסיבה שר' נחמן מהורדנקה ברח אחר החופה

יג. וכשהגיע הזמן ב"ה עשו את השידוך, בין האחות של רבי יצחק מדרוובהיטש עם רבי נחמן מהורדנקה. והגיע זמן החתונה, ועשו חופה וכו' ואח"כ החתן נעלם, (ככה זה הנהגות של צדיקים בלי שאלות). אחרי יומיים, הולכת הכלה לבעל שם טוב ובוכה: 'איזה חתן נתת לי, רק קידש אותי וברח ונעלם, ועכשיו אין לי חתן. והבעל שם טוב הזדעזע ואמר: 'באמת לא ראיתי אותו כמה ימים, ואני אדאג לזה בעז"ה'. הבעש"ט הרגיש מחויב ומיד פנה לחפש אותו (הרי הוא השדכן). הוא פותח ספר ומחפש איפה הוא, ואז הוא מצא אותו איפה הוא מתחבא, ושליח לו לקרוא לו דחוף. בפקודת רבו מגיע

משפחת אבוחצירא הצדיקים, ר' שמואל אבוחצירא הזו היה מזמן האר"י ז"ל ורבי חיים ויטאל. רבי שמואל היה שמו אלבו, ולמה הוא נקרא א'בוחצירא? אבוחצירא זה מחצלת ז"א אבי המחצלת. ומה היה? כשהוא עלה לארץ ישראל רצה לעלות באוניה, ולא היה לו כסף לשלם לרב חובל, ולכן הוא פרס מחצלת ועמד עליה, וככה הצדיק שט על הים ליד האוניה עד שהגיע לארץ ישראל.

וכך גם הבעש"ט (שהיה אחרי ר' שמואל), רצה לנסוע ע"י המטפחת, והם הם היו שלושה, הבעל שם טוב הקדוש ובתו אדל, ותלמידו ר' הירש צבי סופר (הסופר של הבעש"ט), ואמר להם הבעש"ט: אני אגיד לכם שמות קדושים שנייחד אותם כל הדרך וכך נגיע לארץ ישראל. אבל תזכרו שצריך להיות מרוכזים כל הדרך בשמות קודש האלו, (אם לא יתרכזו בהם יכולים ליפול). ואז אדל אמרה: אני מסכימה. אבל רבי צבי אמר: אני לא מסוגל לזה, או שתשאיר אותי פה, או שניסע באוניה. אמר לו הבעש"ט: אז תקנה כרטיסים לנסיעה.

הילדים של אדל בת הבעש"ט

ז. ואמר רבינו, סבי הבעל שם טוב הקדוש כל כך היה אהב את אדל בתו, בגלל שהיא כל הזמן חיפשה איך אני יכולה לשמח את הקב"ה יותר, איך אני יכולה להיות יותר דבוקה בהקב"ה, ולכל מעלה שהיא הגיעה היא חיפשה להגיע עוד יותר גבוה.

כשנפטר הבעל שם טוב הקדוש, הוא השאיר את הבית שלו לבת שלו אדל, כי בנו ר' צבי היה עשיר והיו לו נכסים, ולא היה צריך את הבית. ואדל גרה בבית של הבעל שם טוב, ושם נולדו לה שלושת הילדים הקדושים שלה. רבי אפרים מסדילקוב, ורבי ברוך ממעזיבוז, ופייגא (אם רבינו) – שהאחים הקדושים שלה היו קוראים לה פייגא הנביאה. וזהו הסיפור ב'כתר', והרמז כי מילוי השם 'אדל' עם הכולל עולה בדיוק כתר.

הבעש"ט היה השדכן של הסבים וההורים של רבינו

ח. בספירת ה'חכמה' – חכמה זה על שם העיניים. השידוך של אבא של רבינו – רבי שמחה עם אמו הצדקנית פייגא, נעשה ע"י הבעל שם טוב הקדוש. אך הבעש"ט היה צריך להגיד את זה פעמיים. סיפור זה הוא חלק מעשה לידת של רבינו הקדוש, וחשוב וכדאי לדעת אותו, והסיפור היה כך: לבעל שם טוב היה תלמיד שקראו לו רבי נחמן מהורדנקה (הסבא של רבינו הקדוש, והוא קבור בטבריה נפטר ביום ב' בתמוז תקכ"ה וב"ה עכשו הרבה עולים לציון הקדוש שלו).

היכוח בכונות המקוה

ט. נספר סיפור תוך סיפור, פעם היה לו ויכוח עם הבעש"ט בענין של הכוונות של המקוה, כי הבעש"ט חידש כוונות במקוה שהם קצת שונים מהכוונות שעשה האר"י. (האר"י עשה שמות פשוטים, והבעש"ט עשה את השמות במילוי, כמובא בתחילת ספר כתר שם טוב). ורבי נחמן התווכח עם הבעש"ט, הרי האר"י לא אמר כמוך. ואז הבעש"ט עשה לו עליית נשמה, והעלה אותו איתו יחד, והם עלו מהיכל להיכל, עד שהגיעו להיכל של האר"י, ושם רבי נחמן רואה איך הבעל שם טוב מתווכח עם האר"י, זה מביא ראיות וזה מביא ראיות, עד שבסוף

בילד. ובאמת ר' שמחה הבן של רבי נחמן שמחה גדל בבית של הבעל שם טוב הקדוש. יום אחד הבעש"ט וראה את התינוק החמוד הזה, ואז הוא אמר, (יש בזה שתי נוסחאות ואני אוהב לומר ששתייהן נכונות): נוסחה א': 'התינוק הזה מוצא חן בעיני'. נוסחה ב' היא יותר חסידית: 'לתינוק הזה יש עיניים יפות'. הבת אדל הצדקת שמרה ביזכרון של את השבח שאמר הבעל שם טוב הקדוש על ר' שמחה שיש לו עיניים יפות (או שמוצא חן בעיניו), וכשבתה פייגא גדלה, אדל חיתנה את פייגא רבי שמחה. והיא אמרה: לא לחינם אבא שלי הבעש"ט אמר שיש לו עיניים יפות ושהוא מוצא חן בעיניו, ודאי לזה הוא התכוון – שנשתדך עמו.

ורואים שכדי לסגור את השידוך של ההורים של רבינו, הבעש"ט עבד פעמיים, פעם אחת עשה את השידוך (בין רבי נחמן לפייגא בתה של אדל) וביקש שזה יהיה דמי השדכנות, ופעם שנייה כשהוא אומר לבתו אדל שהילד הזה מוצא חן בעיני ויש לו עיניים יפות וקדושות. ורבינו אמר כמה פעמים (ע' תורה נ"ט ורכ"ה ועוד, שהביא רבינו את דברי רש"י בזה) שעיניים ע"ש החכמה, ואלו העיניים הקדושות של רבי שמחה אביו של רבינו.

ארבעה הילדים של פייגא אמו של רבינו

טז. בספירת ה'בינה' – פייגא הבת של אדל בתו של הבעש"ט, היתה בבחינת "אם הבנים שמחה הללויה", היו לה ארבעה ילדים. לבן הראשון קראו לו ישראל (ובהמשך נספר עליו סיפור), והוא נפטר צעיר. ואחר כך נולדה בת שקראו לה פערל והיא האריכה ימים, בעלה הראשון היה ר' צבי מטשהרין ז"ל ואחר כך נתאלמנה ונסעה לארץ ישראל, ונישאה לר' פנחס מאיר ז"ל. ואח"כ ילדה פייגא בן נוסף שנקרא יחיאל. ע"ש אביה בעלה של אדל (ששמו ר' יחיאל דויטש מגרמניה, דייטש זה גרמניה), כיון שהוא היה הסבא על שמו קראו לו יחיאל.

ההתבטלות של ר' יחיאל אחיו הגדול של רבינו לרבינו

יז. ר' יחיאל היה יותר גדול מרבינו בשנה, והיה מבוטל לחלוטין לרבינו, שהיה אחיו הקטן. יש על זה כמה סיפורים, פעם אחת רבי יחיאל היה אצל רבינו בשבת (ע' חיי מוהר"ן אות ר"מ), ובלייל שבת רבינו אמר הרבה תורה, ורבי יחיאל מצא חן בעיניו ההנהגה של רבינו. למחרת בבוקר בסעודה שאל רבינו על החדשות? וכל השולחן שבת של הבוקר היה שיחת חולין סיפורי חדשות של המלחמות שהיו בזמנם. ואחר כך סעודה שלישית, ואז במוצאי שבת שאל רבינו את אחיו רבי יחיאל: 'האם נהנית השבת?' ענה רבי יחיאל: בלייל שבת נהנית מאוד. בשבת בבוקר לא נהנית כל כך, כי לא אמרתם תורה, אלא רק סיפורים.

ומובא שם בחיי מוהר"ן, וז"ל: אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הַאֲתָה זוֹכֵר כָּל הַסְּפוּרִים שֶׁהָיוּ עַל הַשְּׁלָחַן בְּשַׁחְרִית, וְלֹא הָיָה זוֹכֵר אֶת כָּלָם. וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זְ"ל אֲנִי זוֹכֵר אֶת כָּלָם. וְהָלַךְ וְנָעַל אֶת הַדְּלָת שֶׁל חֲדָרוֹ, וְהִתְחִיל לְסַדֵּר לְפָנָיו כָּל הַסְּפוּרִים, וְלִהְסָבִיר לוֹ קֶצֶת מִהָיָה עֲנִינָם, וְדָבַר עִמּוֹ עַד אֵיזָה שְׁעוֹת עַל הַיּוֹם וְהַחֲלוֹנוֹת הָיוּ סְתוּמִים. וְאַחַר כֵּן הִבִּיט (רבינו) עַל הַמַּרְאֵה שְׁעוֹת וְרָאָה שֶׁהִגִּיעַ זְמַן

רבי נחמן אל רבו, והבעש"ט אומר לו: 'ככה לעגן אישה, מה מום מצאת בה, מה קרה שעשית כזה דבר?'

ענה לו רבי נחמן, שבחופה הוא זכה לרוח הקודש, וראה שאשתו תתעבר ותלד בן צדיק וקדוש, אבל מיד אחרי הלידה היא תיפטר. ולכן חסתי על ימי נעוריה, אמרתי אם נחיה ביחד והיא תתעבר ותלד, היא תיפטר כל כך צעירה, היא כבר היתה אלמנה, ועכשיו היא בעצמה תיפטר? ולכן ברחתי מכאן. אמר לו הבעל שם טוב: 'בסדר, אבל דברים כאלה צריכים לשאול את האשה קודם'. (ו"א הבעש"ט לא מתווכח עם הרוח הקודש של רבי נחמן, אלא שצריך לשאול מה עושים). ואז קראו לה, והיא אמרה: אם בעלי כל כך קדוש ורואה זאת ברוח הקודש שלו אני מוכנה להתעבר ממנו, ואח"כ שהקב"ה יעשה מה שהוא רוצה. כך אמרה אשתו הצדקת.

וכך היה, היא התעברה וילדה בן צדיק, וכשהיא ילדה את הבן הצדיק, היא תפסה אותו בידיה, ואמרה: 'הקב"ה בבקשה תן לי להשתעשע עם בני חודש ימים'. וכך היה, שבאמת היא גדלה את בנה חודש ימים ואז נפטרה. ורבי נחמן בעלה מאוד הצטער על זה שהיא ביקשה רק חודש. ואמר: היתה כזו עת רצון בשמים, והיית יכולה לבטל את הגזירה לגמרי.

צריך להאמין שאפשר לבקש מה' ית' גם על דברים גדולים

יד. מהסיפור הזה למדנו שאסור לעשות 'הנחות' לקב"ה, כשאתה בא לבקש ישועה אל תתבייש לבקש מהקב"ה כל מה שאתה רוצה. למשל אדם צריך מאה שקל, מבקש מהקב"ה: 'תן לי מאה שקל', ואז אם יש עת רצון ומתקבלת תפילתו, הוא מקבל מאה שקל. אבל חבל הרי לפעמים זה עת רצון והיה יכול להתפלל לקבל עשירות, והיה מקבל. כתוב בפסוק (תהלים פא, יא): "הֲרָחֵב פִּיךָ וְאִמְלֵאֵהוּ". אמנם בגמ' בברכות (דף נג), העמידה את הפסוק הזה בדברי תורה, אבל בדברים גשמיים ראוי לבקש קצת, אכן כל זה רק מתי שמבקש דברים גשמיים בשביל הגשמות, אבל אם מבקש שיהיה לו רווחה כדי שיוכל ללמוד תורה, הרי שבקשתו היא בכלל מבקש על דברי תורה, ולכן ראוי וצריך לבקש בשפע גדול.

צריך לדעת שלפעמים אדם מבקש רק מעט, מחמת חסרון אמונה. כאילו אנחנו חושבים, דבר קטן השם יתברך יתן לי, אבל דבר גדול הוא לא ייתן. או שזה חסרון באמונה בעצמנו, שלא מגיע לי כל כך, ואז אדם מבקש רק דבר קטן. אלא תבקש מה שאתה רוצה בגדול, ומה שהקב"ה יחליט לתת לך, זה כבר ענין שלו, אבל אל תעשה הנחות להקב"ה בתפילה שלך, ולמה תפסיד כי אולי הקב"ה יחליט לתת לך שפע גדול. ולכן רבי נחמן הקפיד על אשתו הצדקת למה בקשה רק חודש, היית מבקשת חיים והיית מאריכה ימים, אך היא נפטרה.

ר' שמחה אבי רבינו גדל בבית הבעש"ט

טו. לבן הצדיק שלהם קראו שמחה, שהוא האבא של רבינו הקדוש. וראה רבי נחמן מהורדנקא שהוא נהיה אלמן צעיר עם תינוק (אין מטרנה, לא סימילאק אין כלום), מה יעשה? ולקח אותו לבית של הבעש"ט, ששם יש את הרבנית והבת שלה, יש מי שיטפל

ישנתי טוב, ואת ישנת מצוין, זה בגלל המיטות, שאם המיטה טובה, אז גם חולמים חלומות טובים ואם להיפך – להיפך.

הלכו לבעל הבית, ושאלו אותו מה הסיפור של המיטות האלה? אז הוא אמר: המיטה שנתתי לאימא המבוגרת, זו המיטה שאותה אני נותן רק לצדיקים ולאדמו"רים שישנו עליה. והמיטה השנייה היא גם כן מיטה נוחה אבל זה מיטה של הגויים הפריצים. אז אומר רבי נחמן לאימו: 'עכשיו את מבינה, את ישנת על מיטה של אדמו"רים, אז חלמת על גן עדן. אני ישבתי על מיטה של פריצים אז חלמתי על גהינם ה' ישמור. ושם כתוב: "וגם ישנה על אותה מיטה וכו'", היתה איזה מרשעת אחת כנראה שישנה קודם לכן על אותו מיטה.

ולכן אם יש צדיק שהגיע לבית שלך, כשאתה מציע מיטה לאורחים, צריך גם שהמיטה תהיה קדושה, כמו שאמר רבי בנימין "שתהיה תפילתי סמוכה למיטתי" (ברכות ו:), ורבינו הקדוש מבאר את הסוד הזה בליקוטי מוהר"ן (תורה ט) שתהיה התפילה סמוך למיטה שתהיה בקדושה. וזה סיפור בחסד.

אני סר מרע באמת

כ. סיפור בגבורה – מובא בחיי מוהר"ן (אות רל"ח) פעם אחת שאלה פייגא את בנה רבי נחמן: ואמרה שכל מקום, אומרים לי איזה בן יש לך, 'אשרי יולדתו', ומאוד משבחים אותך, מה באמת המדרגה הכ"כ גבוהה שלך? אני לא מצליחה להשיג את הדבר הזה. אמר לה רבינו: 'אני באמת סר מרע'. רבינו לא רצה להגיד לה דברים טובים שהוא עושה, רק שהוא באמת סר מרע. אבל זה עצמו מדרגה מאוד גבוהה שאדם יכול לומר על עצמו שלא נדבק בו שום דבר של רע. וזה ענין של 'גבורה' – להתגבר על היצר הרע והוא סר מרע לגמרי.

לחיות כמעט בלי אוכל רק מנח החכמה

כא. עד שרבינו נחמן גילה את הסוד הגדול של ההתבודדות, הוא היה גם כן עוסק הרבה בסיגופים. ויום אחד אמו אמרה לו: 'נחמן, ממה אתה חי, אתה בקושי אוכל', והיא דחקה בו ואמרה: תאכל קצת עכשיו. ואמר לה: 'אני חי מבחינת (קהלת ה' יב): "וַיִּתְרוֹן דַּעַת הַחֶקְמָה תַּחֲתֵיהָ בְּעֵלְיָהּ", וסיפר לה שיש לו תלמידים כאלה שהם כמעט לא צריכים לאכול, הם אוכלים טיפה, והם חיים רק מהתורות והחכמה שאני מגלה, וא"כ גם אני יכול לחיות מהחכמה.

כתוב (שם ה' א): "חֶקְמָת אֲדָם תֵּאִיר פְּנָיו", ואפשר להסביר קצת על פי טבע איך אדם יכול לחיות מחכמה ושמחה בכמעט בלי אוכל. ידוע שכשאנחנו אוכלים, הגוף שלנו מפרק מהאוכל מה שהוא לוקח לעצמו, ומעל תשעים ותשע אחוז הכל פסולת וזה יוצא החוצה כמותרות, ולא נשאר כמעט שום דבר. וידוע, כשאדם הוא בשמחה, הוא מצליח יותר להוציא מהאוכל את הויטמינים והחלקים המזינים מהאוכל, יותר מאדם שהוא ח"ו בחינת 'בעצבון תאכלנה' (בבחי 'אוכלי לחם העצבים...'). וככל שאדם יותר בשמחה כך המאכל שלו יותר מבריא את גופו, המאכל מתפרק אצלו יותר טוב, ומזין אותו יותר. ולכן אם מגיע ל'חכמה' שהיא תכלית

קריאת שמע של שחרית מכבד, והפסיק הדבור. והלך רבי יחיאל ממנו בבכיה גדולה ובגעגועים גדולים ובהתעוררות נפלא, עד שעברו כמה ימים שלא היה יכול לאכול ולא לישן וכו' רק ישב בבכיות גדולות מחמת גדל התשוקה והגעגועים והתעוררות נפלא שנתעורר אז מדברי רבינו וזכרונו לברכה. ומאז נתקרב אל רבינו וזכרונו לברכה בהתקרבות אמתי עצים ונפלא מאד.

המעשה שהיה בלידת רבינו הקדוש

יח. והרביעי בקודש זה רבינו הקדוש. ויש סיפור גדול על הלידה של רבינו שלא היתה פשוטה. ופייגא הצדקת היא זו שסיפרה את כל הסיפור הזה לתלמידי רבינו, כי ופעם אחת דברו תלמידי רבינו מגדולתו העצומה והנוראה, והיא בדיוק נכנסה ואמרה: 'אני אספר לכם מי זה הרבי שלכם'. וסיפרה את סיפור הלידה של רבינו: רבי שמחה אבי רבינו היה גם כן צדיק גנוז, והיה עושה הרבה התבודדויות וכו', והיתה איזו תקופה שהוא התבודד כמה שבועות ולא חזר לבית. ואז הגיע זמן ליל טבילה של הרבנית פייגא (אם רבינו) בליל שבת, והיא הצטערה מאוד שבעלה לא נמצא, והתפללה על זה, אחר כך אפתה חלות ועשתה הפרשת חלה, ותוך כדי עשיית החלות עשתה יחודים כדי לחפש את בעלה ולא מצאה כלום. עד שהגיע זמן הדלקת נרות, (והם היו מדליקים נרות כשעתיים לפני צאת הכוכבים בזמן פלג המנחה), אחרי שהדליקה נרות הלכה לציון של הבעל שם טוב הקדוש, כי היא היתה מאוד דבוקה בציון של סבה הבעש"ט. ושם זכה וראתה את הבעש"ט בהקיץ, והוא אומר לה: 'הוא כבר בתחום שבת והוא עוד יבוא'. והיא שמחה מאוד, וחזרה הביתה בשמחה.

ועדיין היא מחכה, ובעלה לא מגיע, אך היא יודעת שהוא יבוא כי כך אמר הסבא הבעש"ט, ובסוף באמת הוא הגיע רבי שמחה ועשה קידוש, ואמרה פייגא: ש'כזה קידוש בחיים לא שמעתי מבעלי רבי שמחה', הכל היה בכזו עבודה קדושה, ובאותו לילה היא התעברה בבן הקדוש רבי נחמן, שהורתו בקדושה ולידתו בקדושה. ורבינו הקדוש נולד בשבת פרשת תזריע (בשנה מעוברת בא' ניסן תקל"ב), והברית שלו גם כן היתה בשבת. יוצא שגם העיבור היה בשבת, והלידה בשבת, והברית בשבת, משולש בשלוש קדושות של שבת קודש. וזה סיפור הלידה של רבינו הקדוש.

צריך לישון על מיטות שישנו עליהם אנשים טובים וצדיקים

יט. בספירת ה'חסד' – זה ענין הצעת המיטה לאורחים. ומסופר בחיי מוהר"ן (אות תקל"ה) פעם אחת רבינו נסע עם אימא שלו פייגא, ובדרך הם נכנסו לאכסניה [קרצ'מע] של יהודי (רוב האכסניות היו של יהודים), ואז באמצע הלילה מתעורר רבינו מחלומות לא טובים. וכשהגיע הבוקר הוא שאל: אימא איך ישנת? והיא אמרה: 'ישנתי מצוין'. אמר לה: 'חלמת איזה חלום? אמרה לו: 'כן, חלמתי שמעבירים אותי לפני הפתח של גן עדן'. אמר לה: 'אני ישנתי מאוד גרוע, ואני חלמתי חלום הפוך שמעבירים אותי לפני הפתח של הגיהנם. וצריך לברר מה זה המיטות האלה, אם אני לא

נתגלה באורי ופרושי התורה והיא מסבלת בייסורין פת במלח תאכל, ובמים במשורה תשתה, כי כך דרבה של תורה (אבות פ"ו). וכל מפרשי התורה הן מקבלין מזאת הנשמה". אנחנו יודעים שמשא קיבל תורה מסיני, ואת התורה קיבלנו דרך משה רבינו. אבל מי גרם למשה רבינו בעצמו לקבל את פירושי התורה? רבינו מחדש שזה היה דרך אחותו מרים הנביאה.

והביא ראייה, שבפרשת חוקת פרשת אדומה – שאנחנו קוראים השבוע, ומיד אחר כך כתוב (פרק כ, א) "ויבאו בני ישראל .. מדבר צן ... ותמת שם מרים ותקבר שם: ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן וירב העם עם משה", ומסביר רבינו שאין מים אלא תורה, ואז באו ואמרו למשה רבינו משה מה קרה היום שחזרת על השיעור של אתמול, אנחנו רגילים תמיד לשמוע ממך חידושי תורה, ואתה אומר את אותו דבר? אמר להם משה: 'לא קיבלתי חידושי תורה'. ואז הם רבו עם משה שלא אומר להם חידושי תורה, וזה היה העומק העמוק של טענת ישראל במי מריבה, על פי ביאורו של רבינו הקדוש בליקוטי מוהר"ן תורה כ'.

ומה היה העניין? מרים היתה מסובלת בייסורים, היא סבלה הרבה, ודוקא דרך הנשמה הזאת גרמה לירידת התורה לבא אל משה רבינו. ולכן אומר רבינו, שבכל דור יש נשמה שדוקא סובלת יסורים על התורה, ודרכה יש את קבלת התורה.

חשוב מאוד להדליק נר לכבוד הצדיקים שנפטרו

כד. התורה הזאת נאמרה בראש השנה תקס"ה, ובחודש אלול קודם נפטרה פייגא הבת של רבינו – שהיתה קרואה על שם אמו של רבינו, והיא ג"כ חלתה וסבלה הרבה יסורים ונפטרה תינוקת, (יש על זה סיפור שלם בחיי מוהר"ן אות י"ב). ורבי נתן רמז שהנשמה שדרכה קיבל רבינו את התורה היתה אימו פייגא, ואחר כך היתה זו הבת של רבינו פייגא. ולכן כשרבינו דיבר על העניין של נשמה המסובלת בייסורים ועורר בזה את נשמת אמו, באה אימו פייגא והזכירה לו: 'שהיום זה היארצייט שלי ולא הדלקת נר'. חשוב להדליק נר לכבוד הנשמה של צדיק, וכן ביום השנה לאביו לאמו סבו וסבתו וכו', ורבינו הקפיד שהנר יהיה משמן זית. ורבינו הקדוש משך את תורה מנשמת אימו פייגא, וזה בתפארת.

תברך אותו שלא יהיה עליו מחלוקת

כה. ספירת ה'נצח' – זה הסיפור הידוע בברית של רבינו הקדוש, שבאה פייגא אל אחיה רבי ברוך ממעזיבוז, ואמרה לו: 'ברוכיל תברך את הבן שלי נחמן'. אמר לה: 'מה את רוצה שאני יברך אותך? אמרה לו: 'תברך אותו שלא יהיה עליו מחלוקת'. אמר לה: 'דער פאר פאל' (זה כבר מקרה אבוד), כי נשמה כזו גדולה אי אפשר שתתגלה בעולם ולא תהיה עליה מחלוקת, כי האור שלה כל כך גדול, ורק מחלוקת יכולה להעלים את האור של צדיק כזה.

אפילו ר' ברוך בעצמו בסוף חלק על רבינו הקדוש, עד שפעם אחת הוא למד את הזוהר הקדוש, והוא נתקע ולא הבין, והתפלל הרבה על זה? עד שבאה אחותו פייגא, ואמרה לו: 'תקבל על עצמך לא לחלוק על הבן שלי, ואז אתה תבין את הזוהר!!!' וכך היה כמובן,

השמחה, כמ"ש: "חכמת אדם תאיר פניו" – אז ע"י חכמה, וע"י שמחה שבאה בתוך החכמה, הגוף לוקח גם ממעט מאוד מאכל את כל מה שהוא צריך. כמו שהיום ידוע שאפשר לחיות על כמה כדורי ויטמינים, ולא צריך לאכול שום דבר. ולכן כשיש שמחה גדולה שבאה מתוך חכמה גדולה, אדם מצליח להוציא ממאכל מועט את כל מה שהוא צריך. וזה הסוד של הצדיקים שהיו אוכלים מעט מעט, וזה היה מתברך במעיהם. ובאמת הם לא היו צריכים. הגוף שלהם יכל להפיק ממעט מאכל את כל מה שהם צריכים. וכל זה כדי לקרב את העניין הקדוש הזה גם לשכל ולחכמה.

רבינו לא היה חזן ואפילו לא היה מקריא לתקיעות

כב. סיפור ב'תפארת' – תפארת זו התורה הקדושה (ע' ברכות סוף נח). היארצייט של הרבנית פייגא זה ב"ט אדר, וכל שנה רבינו הקדוש היה מדליק נר לכבודה ביום השנה, והיה אומר קדיש (כי רבינו לא היה עולה חזן ולא עושה שום דבר בציבור, חזן משני דברים: קידוש בשבת, ואמירת תורה). ואפילו מה שהיה נהוג אצל האשכנזים שהרב עומד סומך ליד בעל תוקע ומקריא לו (תקיעה שברים, תרועה וכו'), ותמיד מכבדים את ראש הישיבה, או את רב בית הכנסת, שהוא יהיה מקריא, והוא גם כן זה שפוסק את ההלכות בכל ענייני השופר, שהתקיעה היתה כראוי ויצאו ידי חובה. ורבינו אפילו את הדבר הזה לא רצה לעשות.

באותה שנה רבינו שכח שזה היום היארצייט של אימא שלו פייגא. מה רבינו עשה? באותה שנה ב"ט אדר תקס"ה, רבינו נתן לרבי נתן להעתיק את התורה שאמר בראש השנה מהפנקס שלו. אבל רבינו לא רצה שרבי נתן יראה מה כתוב לפני ואחרי, אלא רק את התורה הזאת. ולכן הוא חתך מהפנקס את הדפים של זו התורה, אבל העמוד הראשון של התורה – היה מהצד השני דבר שרבינו לא רצה לתת לו לראות, ולכן רבינו הקריא לו בעל פה את העמוד הראשון, עד שיגיע למקום של הדפים שהוא נתן לר' נתן להעתיק. כי רבינו היה נזהר מאוד מה הוא מגלה, ומה הוא לא מגלה. ורבינו מקריא לו את התורה הקדושה תורה כ' בליקוטי מוהר"ן. ומסופר בחיי מוהר"ן (אות י"ד), וז"ל: ובתוך כך נתלהב מאד ופניו היו מאדימות ומאירות, והפסיק באמצע קצת, והיה אצלנו פליאה גדולה. ואחר כך ספר לנו שזאת הלילה הוא היארצייט של אמו, כי היה אז י"ט אדר, והוא שכח ולא הדליק נר ולא אמר קדיש וכו', ובתוך פתיבת זאת התורה באה אמו אצלו (מהעולם העליון) והזכירה אותו היארצייט. ותכף קרא מנן ולמד משניות ואמר קדיש והדליק נר בשבילה.

ובאותה שנה רבינו עשה לאימו משהו שהוא לא עשה מעולם. הוא עלה חזן בשחרית בבוקר, ופרס על שמע, ואמר את כל הקדישים. (ורבי נתן מפרט את כל הקדישים. קדיש ביוצר, 'תתקבל', בישיר של יום ועליו לשבח, וגם למד משניות ואמר קדיש דרבנן) ובעצם זו הפעם היחידה ששמעו אותו מתפלל חזן.

משה רבינו קיבל את פירושי התורה דרך אחותו מרים

כג. ורומז רבי נתן שיש קשר בין תורה כ' לבין אמו של רבינו. ומה הקשר? התורה פותחת כך: דע, שיש נשמה בעולם שעל ידה

במות קליני אסור להזיז את האדם ממקומו

כת. יש כלל אם ח"ו יש מקרה כזה שאדם נפטר כגון מות קליני אסור להזיז אותו מהמקום שלו, אפי' אם רוצים לרוץ לצדיק, ולמה? מכיון שאז אתה מפריד אותו מהנשמה שלו. וביאור הדברים כתוב (קהלת יב, ו): "עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק חֶבְל הַכֶּסֶף" – כשהנשמה יוצאת מהגוף, והיא עדיין רוצה לחזור, כגון במות קליני, היא משאירה עדיין חוט דק שהיא יכולה דרכו לחזור לגוף, (והיום יש עדויות מאוד מעניינות על זה, שמובאות בספר של הרב זמיר כהן). וכשהנשמה עולה ועולה, החבל נעשה דק יותר ויותר, עד שהוא נקרע, ואז היא כבר לא יכולה לחזור לגוף, ואם אתה מוזיז את האדם ממקומו אתה יכול לקרוע את החבל הזה. וזה רמוז בפסוק "עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק חֶבְל הַכֶּסֶף". ולכן כשהיא לקחה אותו מהבית לציון של הבעל שם טוב היא בעצם ניתקה את החבל, ולכן הבעש"ט הקדוש היה צריך לחפש את הנשמה שלו בין אלפים ורבבות נשמות, או כמו הגירסא השניה שהוא לא מצא את הנשמה שלו, אלא שאמר מצאתי נשמה, וזרקתי אותה לבן שלך.

ובסוף ר' ישראל חי, אבל הוא היה נראה כמו נפטר, ולכן קראו לו ר' ישראל טויער' (ביידיש זה מת), ולמה? כי אנשים היו נבהלים לראות אותו, מרוב שהיו לו פנים של נפטר בר מינן, והוא גם לא האריך ימים אחר כך. וזו היה תחיית המתים שעשה הבעל שם טוב הקדוש אחרי פטירתו בזכות התפילה של פייגא אמא של רבינו. והסיפור הזה בספירת היסוד, כי כאמור הענין של ההתקשרות לצדיקים הוא ביסוד'.

כשתזכיר אותי תזכיר ר' נחמן בן פייגא

כט. סיפור בספירת המלכות – השם של האדם הוא בספירת המלכות'. ורבינו הקדוש ביקש להיקרא על שם אימו פייגא, וכשיזכירו אותו בהתקשרות, יאמרו רבינו נחמן בן פייגא' (למרות שהרבה פעמים אנחנו מזכירים צדיקים בשם של האבא שלהם, וכמו שרבי נתן מסביר בליקוטי הלכות שאחר פטירת האדם מזכירים אותו בשם האבא שלו). היום יש שהתחילו להתחכם בנושא הזה, ולהגיד רבי נחמן בן שמחה ופייגא', וזו התחכמות, כי רבינו ביקש שיזכירו אותו דוקא בשם של אימא שלו. ולמה? כי הוא אמר שכל מה שהוא זכה להגיע למה שהגיע, היה זה בזכות התפילות והקדושה והטהרה של אימו הצדקת פייגא, ולכן הוא מחזיק לה טובה, וביקש שתמיד יזכירו אותו בשם של אימא שלו. ולכן בתיקון הכללי בהתקשרות יאמרו רבינו נחמן בן פייגא' – ולא להתחכם ולומר גם את שם האב, כי רבינו רוצה שנזכיר אותו בהתקשרות לצדיק בשם של אימו פייגא' – זכותם הקדושה תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

הוא קיבל על עצמו להפסיק לחלוק על רבי נחמן הקדוש, ואז הוא זכה להבין את הזוהר. אנחנו לא יכולים להבין בענין המחלוקת של הצדיקים הקדושים. אבל נשמת רבינו לא יכלה להתגלות בעולם בלי שיחלקו עליה. אבל רבינו אמר: "ניצחתי ואנצח" – את כל המתנגדים והחולקים והצדיקים כשרבי ברוך תפס את ר' נחמן התינוק, אמר: השם שלו נחמן, ויתקיים בו הפסוק (בראשית ה, כט): "זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲבֹן יְדִינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָה ה'", וסיים ואמר: "צדיק בא לעולם – טובה באה לעולם".

הרוח הקודש הגדולה שהיתה לרבנית פייגא

כו. סיפור בספירת ה'הוד' – ספירת ההוד זה גם הענין של רוח הקודש, כי רוח הקודש זה ספירת המלכות שבאה מ'הוד'. (נבואה באה מהנצח) וידוע שפייגא הצדקת היתה בעלת רוח הקודש, ורבינו בעצמו אמר במעלת אמו שהיה לה רוח הקודש. בשנת תק"ס רבינו הקדוש חיתן את בתו אדל, ואמו הצדקנית היתה בחתונה, והיא אמרה שהיא ראתה את הבעל שם טוב מגיע לחתונה. (וזה היה ארבעים שנה אחרי פטירת הבעש"ט, שנפטר בשנת תק"כ).

גם האחים הצדיקים שלה (רבי ברוך ורבי אפרים), כל פעם כשהם היו צריכים איזה ענין של רוח הקודש ורוצים לדעת מה קורה למעלה, ה'אורים ותומים' שלהם היתה פייגא אחותם הקטנה, כי ידעו שהיא יודעת מה קורה למעלה בשמים ברוח הקודש הפלאית שלה, וקראו לה 'פייגא נביאה'.

המעשה בר' ישראל מת אחיו הגדול של רבינו

כז. סיפור בספירת היסוד' – זה ענין ההתקשרות לצדיקים שהיה לפייגא. כשפייגא התחתנה לא נולדו לה מיד ילדים, והיא התפללה הרבה בציון של הבעל שם טוב עד שנפקדה, וכשנולד הבן היא קראה לו 'ישראל' על שם של הבעל שם טוב'. (הוא אחיו הגדול של רבינו, הוא קבור ליד הציון של הבעש"ט בחוץ).

אחרי כמה שנים כשהיה עוד ילד קטן, ר' ישראל היה חולה מאוד ופייגא ראתה שהוא כל כך חולה (ויש אומרים שהוא כבר נפטר), וכשראתה זאת פייגא היא לקחה אותו ושמה אותו על הציון של הבעל שם טוב והתפללה, ואמרה: 'הבעש"ט אם הוא נפטר, תיקח אותו אתה, אני לוקחת אותו מפה רק כשהוא בריא' – וכך היא עשתה ועזבה אותו על המצבה של הבעש"ט, וחזרה לביתה. אחרי שעה היא שומעת אנשים צועקים לה: 'פייגא, הבן שלך התינוק נמצא על הציון של הבעל שם טוב, והוא בוכה וצועק, מיד היא שמחה ואמרה: 'אם הוא בוכה וצועק, סימן שהוא הבריא'.

אחר כך היא ראתה שוב ראתה את הבעל שם טוב, והוא בא אליה בקובלנא גדולה: "מה עשית? הייתי צריך לחפש בין אלפים ורבבות של נשמות, את הנשמה שלי!!! ויש אומרים שהבעש"ט אמר לה שהוא לא מצא את הנשמה שלו, ומצא איזה נשמה פנויה וזרק אותה לתוך הגוף של הבעש"ט."